

1. Поясни, чому вислів «Навчай інших — і сам навчишся» — прислів'я, а «Косо, криво, аби живо» — це приказка.
2. Як ти розумієш зміст епіграфа, а також вислів «Приказка — цвіт, а прислів'я — плід»?
3. Виразно прочитай і поясни прислів'я та приказки.
 - Не кажи — не вмію, а кажи — навчуся.
 - Мудрим ніхто не вродився, а навчився.
 - Учитися ніколи не пізно.
 - Правда — як олія: завжди наверх випливає.
 - Козацькому роду нема переводу.
 - Україна починається з родини.
4. Доповни схему «Жанри фольклору».

Словом «жанр» позначають різновид твору.

5. Прочитай виразно прислів'я та приказки. Вивчи напам'ять кілька з тих, які є в підручнику, або тих, які відшукаєш в інших джерелах.

6. Запиши якнайбільше прислів'їв і приказок, у яких є числа або власні назви. Наприклад, «Семеро одного не ждуть» або «От Юхим — і з води вийде сухим».

7. Прислів'я та приказки часто об'єднують у тематичні групи: про працю, родину, дружбу, освіту, пори року, природу, людські чесноти, господарську діяльність тощо.

Уклади словничок прислів'їв і приказок до 1–2 тем (на вибір).

НАРОДНІ ЗАГАДКИ

До малих жанрів фольклору належать також і загадки, яким притаманні метафоричність, стислість і чіткість.

Загадка — малий жанр фольклору, дотепне запитання, часто у віршованій формі, яке потребує відповіді (відгадки).

Метафора — це слово або словосполучення, яке переносить ознаки одного предмета чи явища на інші на основі подібності або контрасту.

Наприклад, сонце, яке від ранку до ночі рухається небом спочатку вгору, а потім донизу, нагадує «золоту тарілочку», що «котиться по крутій горі».

Тому в загадці Леоніда Глібова, яку ти читатимеш згодом, словосполучення «золота тарілочка» є метафорою сонця.

Епітет — художнє означення (*золоті руки*).

Спочатку загадка мала магичне значення. Наші предки вважали: якщо людина вміє відгадувати загадки, то вона володіє надприродною силою. Зараз цей твір має здебільшого розважально-пізнавальний характер.

Народні загадки відтворюють реальне життя людей, а саме: процеси праці, зміну пір року, явища природи, повсякденний побут, догляд за тваринами, рослинами.

Загадки не лише розважають, а ще й розвивають кмітливість, спостережливість, образне мислення. Часто загадки використовували в казках. Так, в українській народній казці «Мудра дівчина» пан випробовував героїню загадками.

Яку загадку легко розгадала дівчина?

У початковій школі ти читав / читала загадки, відгадки до яких римуються з останнім словом у рядку вірша.

Наприклад:

*Бистрі лапки, куций хвіст,
Довгі вушка, чорний ніс,
Хліба з рук бере крайчик
Сірий і пухнастий...*

РІЗНОВИДИ ЗАГАДОК

Загадка-опис	Загадка-задача	Загадка-запитання
Маленькі плоди, Мов сережки, повисли: Червоні — солодкі, Зелені — ще кислі. (Вишні)	Стоїть дуб, на ньому дванадцять гнізд, у кожному гнізді по чотири яйця, у кожному яйці по семеро качат. (Рік, місяць, тиждень, день)	Хто вранці ходить на чотирьох, удень — на двох, а ввечері на трьох? (Людина)